OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2010 Rhif 1361 (Cy.116)

Y CYFRIFIAD, CYMRU

Rheoliadau'r Cyfrifiad (Cymru) 2010

Gwnaed - - - -	*24 Ebrill 2010*
Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru - -	*28 Ebrill 2010*
Yn dod i rym - -	*16 Mehefin 2010*

Mae Gweinidogion Cymru, ar ôl ymgynghori â'r Bwrdd Ystadegau yn unol ag adran 3(1A) o Ddeddf y Cyfrifiad 1920, yn gwneud y Rheoliadau canlynol drwy arfer y pwerau a roddir gan adran 3(1) o'r Ddeddf honno(**1**) ac sydd bellach wedi'u breinio ynddynt hwy:

Enw, cymhwyso a chychwyn

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau'r Cyfrifiad (Cymru) 2010.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys yng Nghymru a deuant i rym ar 16 Mehefin 2010.

Diddymu

2. Mae Rheoliadau'r Cyfrifiad 2000(**2**) a Rheoliadau'r Cyfrifiad (Diwygio) 2000(**3**) wedi'u diddymu.

Dehongli

3.—(1) Yn y Rheoliadau hyn—

ystyr "amlen ffurflen unigol" ("*individual return envelope*") yw amlen y caniateir selio holiadur I2 neu I2W ynddi ar ôl ei llenwi;

ystyr "amlen wedi'i thalu ymlaen llaw" ("*reply-paid envelope*") yw amlen sydd wedi'i chyfeirio ymlaen llaw ac nad oes angen i'r anfonwr dalu i'w hanfon;

ystyr "ardal cydgysylltydd" ("*co-ordinator area*") yw ardal a grëir o dan reoliad 4(1)(b);

ystyr "yr Awdurdod" ("*the Authority*") yw'r Bwrdd Ystadegau a sefydlwyd gan adran 1 o Ddeddf 2007;

(**1**) 1920 p.41. Cafodd adran 3(1) o Ddeddf 1920 ei diwygio a chafodd adran 3(1A) ei mewnosod gan Atodlen 1 i Ddeddf y Gwasanaeth Ystadegau a Chofrestru 2007 (p.18).
(**2**) O.S. 2000/1473.
(**3**) O.S. 2000/3351.

ystyr "cydgysylltydd cyfrifiad" ("*census co-ordinator*") yw person a benodir o dan reoliad 4(1)(b);

ystyr "y cyfrifiad" ("*the census*") yw'r cyfrifiad y mae Gorchymyn y Cyfrifiad yn cyfarwyddo ei gynnal;

ystyr "Deddf 1920" ("*the 1920 Act*") yw Deddf y Cyfrifiad 1920;

ystyr "Ddeddf 2007" ("*the 2007 Act*") yw Deddf y Gwasanaeth Ystadegau a Chofrestru 2007(**4**);

ystyr "dosbarth cyfrifo" ("*enumeration district*") yw dosbarth a grëir o dan reoliad 4(1)(c);

ystyr "etholwr" ("*elector*") yw person sy'n ethol llenwi ffurflen unigol yn unol â rheoliad 5(4);

ystyr "y gofrestr cyfeiriadau" ("*the address register*") yw'r gofrestr, a baratoir gan yr Awdurdod, sy'n cynnwys cyfeiriad pob aelwyd a phob sefydliad cymunedol yng Nghymru y mae'n ymwybodol ohonynt;

ystyr "Gorchymyn y Cyfrifiad" ("*the Census Order*") yw Gorchymyn y Cyfrifiad (Cymru a Lloegr) 2009(**5**);

mae i "gwybodaeth bersonol" yr ystyr a roddir i "*personal information*" gan adran 39(2) o Ddeddf 2007;

ystyr "nodau adnabod holiadur" ("*questionnaire identification marks*") yw cod bar sy'n unigryw i bob holiadur penodol a rhif cyfeirnod cyfatebol y mae'r cod bar yn ei gynrychioli;

ystyr "pecyn aelwyd" ("*household pack*") yw pecyn sy'n cynnwys yr eitemau a bennir yn rheoliad 6(5);

ystyr "pecyn sefydliad cymunedol" ("*communal establishment pack*") yw pecyn sy'n cynnwys yr eitemau a bennir yn rheoliad 6(6);

ystyr "pecyn unigol rheolaidd" ("*regular individual pack*") yw pecyn sy'n cynnwys yr eitemau a bennir yn rheoliad 6(3);

ystyr "pecyn unigol wedi'i dalu ymlaen llaw" ("*reply-paid individual pack*") yw pecyn sy'n cynnwys yr eitemau a bennir yn rheoliad 6(4);

ystyr "penodai" ("*appointee*") yw unrhyw berson a benodir o dan reoliad 4 neu a benodir cyn i'r Rheoliadau hyn ddod i rym at ddibenion cynnal y cyfrifiad;

ystyr "person rhagnodedig" ("*prescribed person*") yw person y mae Gorchymyn y Cyfrifiad yn ei gwneud yn ofynnol iddo lenwi ffurflen neu unrhyw berson sy'n llenwi ffurflen ar ran person o'r fath yn unol â Gorchymyn y Cyfrifiad;

ystyr "sefydliad cymunedol" ("*communal establishment*") yw unrhyw sefydliad a bennir yng Ngrwpiau B i F yng ngholofn 1 o Atodlen 1 i Orchymyn y Cyfrifiad;

ystyr "swyddog cyfrifiad" ("*census officer*") yw swyddog a benodir o dan reoliad 4(1)(c); ac

ystyr "y system olrhain holiaduron" ("*the questionnaire tracking system*") yw unrhyw system electronig a ddarperir gan yr Awdurdod o dan reoliad 5(7).

(2) Mae i dermau y mae eu ffurfiau Saesneg wedi'u diffinio yng Ngorchymyn y Cyfrifiad yr un ystyr yn y Rheoliadau hyn.

(3) Yn fersiwn Cymraeg y Rheoliadau hyn—

(a) y gair Cymraeg sy'n cyfateb i "household" yw "aelwyd"; a

(b) y geiriau Cymraeg sy'n cyfateb i "householder" yw "deiliad aelwyd".

(4) Yn fersiynau Cymraeg yr holiaduron—

(**4**) 2007 p. 18.
(**5**) O.S. 2009/3210.

(a) y geiriau Cymraeg sy'n cyfateb i "household" yw "cartref" ac "aelodau o'r cartref" (yn ôl fel y digwydd); a

(b) y geiriau Cymraeg sy'n cyfateb i "householder" yw "deiliad cartref".

(5) Yn y Rheoliadau hyn, mae unrhyw gyfeiriad at hysbysiad, holiadur neu wybodaeth arall yn dod i law'r Awdurdod yn cyfeirio at yr hysbysiad, yr holiadur neu'r wybodaeth yn dod i law swyddog cyfrifiad yn bersonol, neu'n dod i law'r Awdurdod neu unrhyw benodai drwy'r post neu'n electronig.

(6) Yn y Rheoliadau hyn mae cyfeiriad at holiadur lle y mae'n cael ei ddilyn yn union gan lythyren adnabod yn gyfeiriad at yr holiadur sy'n cael ei adnabod â'r llythyren honno ac y cyfeirir ato yn y tabl yn Atodlen 1 ac sydd wedi'i nodi yn unrhyw rai o Atodlenni 2 i 4 neu holiadur i'r un perwyl.

(7) Ni fydd person rhagnodedig yn torri'r Rheoliadau hyn dim ond am ei fod wedi dychwelyd fersiwn Saesneg holiadur gan ddarparu rhywfaint o'r wybodaeth y mae'r holiadur yn hwnnw'n gofyn amdani a fersiwn Cymraeg yr holiadur hwnnw gan ddarparu gweddill yr wybodaeth honno.

Rhaniadau gweinyddol a phenodiadau

4.—(1) At ddibenion y cyfrifiad, rhaid i'r Awdurdod—

(a) rhannu Cymru'n ardaloedd cyfrifiad a phenodi rheolwr ardal i bob ardal gyfrifiad;

(b) rhannu pob ardal gyfrifiad yn ardaloedd cydgysylltwyr a phenodi cydgysylltydd cyfrifiad i bob ardal cydgysylltydd; ac

(c) rhannu pob ardal cydgysylltydd yn ddosbarthau cyfrifo a phenodi cynifer o swyddogion cyfrifiad y mae'n credu bod eu hangen er mwyn cynnal y cyfrifiad yn y dosbarthau hynny, yn unol â Deddf 1920 a'r Rheoliadau hyn.

(2) Caiff yr Awdurdod hefyd benodi cynifer o bersonau eraill y mae'n credu bod eu hangen i gynnal y cyfrifiad.

(3) Rhaid i'r personau a benodir o dan y rheoliad hwn gyflawni'r dyletswyddau a ddyrennir iddynt o dan Ddeddf 1920 a'r Rheoliadau hyn a rhaid iddynt gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddiadau a ddyroddir yn unol â'r Rheoliadau hyn.

Holiaduron

5.—(1) Dim ond pan fydd holiadur sydd wedi'i lenwi yn dod i law'r Awdurdod y bydd dyletswydd person rhagnodedig i lenwi ffurflen, sydd wedi'i nodi yng Ngorchymyn y Cyfrifiad, wedi'i chyflawni.

(2) Yr holiadur sydd i'w lenwi gan berson rhagnodedig a grybwyllir yng ngholofn (1) o'r tabl yn Atodlen 1 yw'r holiadur ac iddo'r teitl a bennir yn y cofnod cyfatebol yng ngholofn (2) (fersiwn Saesneg) neu golofn (3) (fersiwn Cymraeg) o'r tabl hwnnw ac sydd wedi'i nodi o dan y teitl hwnnw yn Atodlenni 2 i 4.

(3) Rhaid i bob person rhagnodedig gydymffurfio â'r cyfarwyddiadau a gynhwysir yn yr holiadur sydd i'w lenwi ganddo gan ddarparu unrhyw wybodaeth y gofynnir amdani yn yr holiadur ac y mae'n ofynnol iddo ei darparu o dan Orchymyn y Cyfrifiad.

(4) Caiff person sy'n bodloni'r amodau sydd wedi'u rhagnodi yn erthygl 5(5) o Orchymyn y Cyfrifiad ac sydd, drwy roi hysbysiad sy'n dod i law'r Awdurdod, yn ethol llenwi ffurflen unigol, lenwi'r ffurflen honno ar holiadur I2 neu holiadur I2W.

(5) Rhaid i bob etholwr sy'n llenwi holiadur I2 neu holiadur I2W (yn ôl fel y digwydd) gydymffurfio â'r cyfarwyddiadau a gynhwysir yn holiadur I2 neu holiadur I2W (yn ôl fel y digwydd) gan ddarparu'r holl wybodaeth y gofynnir amdani yn yr holiadur hwnnw.

(6) Rhaid i bob holiadur fod â'r nodau adnabod holiadur wedi'u hargraffu arno ac yn achos pob un o holiaduron H2, H2W, I2, ac I2W rhaid hefyd iddynt fod â chod mynediad rhyngrwyd wedi'i

argraffu arno sy'n unigryw i bob holiadur penodol ac a ddefnyddir os bydd y person rhagnodedig yn llenwi'r wybodaeth y gofynnir amdani yn yr holiadur yn electronig.

(7) Caiff yr Awdurdod ddarparu system electronig i gadw cofnod o'r canlynol—

(a) nodau adnabod holiadur pob holiadur;

(b) cod mynediad rhyngrwyd pob holiadur H2, H2W, I2, ac I2W;

(c) yr aelwyd neu'r sefydliad cymunedol y mae pob holiadur wedi'i anfon neu wedi'i ddosbarthu iddynt yn unol â'r Rheoliadau hyn;

(ch) amgylchiadau dosbarthu pob pecyn unigol rheolaidd, pob pecyn unigol wedi'i dalu ymlaen llaw, pob pecyn aelwyd a phob pecyn sefydliad cymunedol a ddosbarthwyd gan swyddog cyfrifiad;

(d) y dyddiad y daeth pob holiadur a ddaeth i law'r Awdurdod i law a thrwy ba fodd y daeth i law;

(dd) y dyddiad y cafodd unrhyw gofnod ei wneud yn unol â rheoliad 10(6) neu 13(7) a'r person rhagnodedig y cafodd ei wneud mewn perthynas ag ef; ac

(e) unrhyw wybodaeth arall y mae'r Awdurdod yn credu y gallai helpu i gynnal y cyfrifiad.

Paratoi pecynnau

6.—(1) Rhaid i'r Awdurdod baratoi unrhyw becynnau unigol rheolaidd, pecynnau unigol wedi'u talu ymlaen llaw, pecynnau aelwyd a phecynnau sefydliad cymunedol yn unol â'r rheoliad hwn y mae'n credu bod eu hangen at ddibenion y cyfrifiad.

(2) Rhaid i gynnwys pob pecyn a baratoir yn unol â'r rheoliad hwn gael ei gynnwys mewn amlen o dan sêl ("amlen ddosbarthu"), ("*delivery envelope*") y gall unrhyw gyfeiriad sydd wedi'i argraffu ar yr holiadur gael ei weld drwyddi.

(3) Rhaid i amlen ddosbarthu pecyn unigol rheolaidd gynnwys—

(a) copi o holiadur I2;

(b) copi o holiadur I2W;

(c) unrhyw wybodaeth ychwanegol y mae'r Awdurdod yn credu y gallai helpu i lenwi a dychwelyd holiadur I2 ac i lenwi a dychwelyd holiadur I2W; ac

(ch) amlen ffurflen unigol.

(4) Rhaid i amlen ddosbarthu pecyn unigol wedi'i dalu ymlaen llaw gynnwys—

(a) copi o holiadur I2;

(b) copi o holiadur I2W;

(c) unrhyw wybodaeth ychwanegol y mae'r Awdurdod yn credu y gallai helpu i lenwi a dychwelyd holiadur I2 ac i lenwi a dychwelyd holiadur I2W; ac

(ch) amlen wedi'i thalu ymlaen llaw.

(5) Rhaid i amlen ddosbarthu pecyn aelwyd gynnwys—

(a) copi o holiadur H2;

(b) copi o holiadur H2W;

(c) unrhyw wybodaeth ychwanegol y mae'r Awdurdod yn credu y gallai helpu i lenwi a dychwelyd holiadur H2 ac i lenwi a dychwelyd holiadur H2W; ac

(ch) amlen wedi'i thalu ymlaen llaw.

(6) Rhaid i amlen ddosbarthu pecyn sefydliad cymunedol gynnwys—

(a) copi o holiadur CE1;

(b) copi o holiadur CE2W; ac

(c) unrhyw wybodaeth ychwanegol y mae'r Awdurdod yn credu y gallai helpu i lenwi a dychwelyd holiadur CE1 ac i lenwi a dychwelyd holiadur CE2W.

Anfon pecynnau at aelwydydd ac etholwyr drwy'r post

7.—(1) Yn ddarostyngedig i baragraff (2), rhaid i'r Awdurdod anfon pecyn aelwyd i bob aelwyd yn y gofrestr cyfeiriadau drwy'r post cyn diwrnod y cyfrifiad.

(2) Caiff yr Awdurdod ddewis peidio ag anfon pecyn aelwyd drwy'r post, gan baratoi yn hytrach i'r cydgysylltydd cyfrifiad perthnasol drefnu dosbarthu'r pecyn hwnnw yn unol â rheoliad 8.

(3) Caiff yr Awdurdod anfon pecyn unigol wedi'i dalu ymlaen llaw at unrhyw etholwr mewn cyfeiriad yn y gofrestr cyfeiriadau drwy'r post.

(4) Mewn perthynas â phob pecyn a anfonir yn unol â pharagraff (1) neu (3), rhaid i'r Awdurdod sicrhau bod cofnod yn cael ei wneud yn y system olrhain holiaduron i ddangos bod y pecyn aelwyd penodol neu'r pecyn unigol wedi'i dalu ymlaen llaw penodol wedi'i anfon ac i ba gyfeiriad y mae wedi'i anfon.

Dosbarthu pecynnau i aelwydydd ac etholwyr â llaw

8.—(1) Rhaid i'r Awdurdod ddyroddi i bob cydgysylltydd cyfrifiad—

(a) unrhyw becynnau aelwyd a phecynnau unigol wedi'u talu ymlaen llaw y mae'n credu bod eu hangen at ddibenion y cyfrifiad;

(b) rhestr sy'n cynnwys cyfeiriadau pob aelwyd yn y gofrestr cyfeiriadau sydd wedi'i lleoli yn ardal y cydgysylltydd hwnnw y mae'n rhaid dosbarthu pecyn aelwyd iddynt o dan y rheoliad hwn;

(c) llyfr cofnodion cyfrifo i bob dosbarth cyfrifo yn ardal y cydgysylltydd hwnnw; ac

(ch) unrhyw ddogfennau eraill neu wybodaeth arall y mae'n credu bod eu hangen at ddibenion y cyfrifiad.

(2) Rhaid i'r cydgysylltydd cyfrifiad ddynodi swyddog cyfrifiad i ddosbarthu pecynnau aelwyd a phecynnau unigol wedi'u talu ymlaen llaw i bob dosbarth cyfrifo.

(3) Rhaid i'r cydgysylltydd cyfrifiad roi i bob swyddog cyfrifiad a ddynodir o dan baragraff (2) gopi o'r llyfr cofnodion cyfrifo i'w ddosbarth cyfrifo ac wedyn rhaid i'r swyddog cyfrifiad ddosbarthu—

(a) pecyn aelwyd i bob aelwyd sy'n meddiannu annedd, neu ran o annedd, a grybwyllir yn y llyfr cofnodion cyfrifo;

(b) pecyn unigol wedi'i dalu ymlaen llaw i bob aelwyd sy'n cynnwys etholwr yn nosbarth cyfrifo'r swyddog cyfrifiad nad yw eisoes wedi cael pecyn unigol wedi'i dalu ymlaen llaw ac y mae'r cydgysylltydd cyfrifiad wedi rhoi gwybod amdano i'r swyddog; ac

(c) pecynnau aelwyd a phecynnau unigol wedi'u talu ymlaen llaw (fel y bo'n briodol) i unrhyw aelwydydd neu etholwyr eraill y daw'r swyddog cyfrifiad o hyd iddynt yn ei ddosbarth cyfrifo.

(4) Bydd dyletswydd y swyddog cyfrifiad i ddosbarthu pecyn o dan baragraff (3) wedi'i chyflawni mewn perthynas â phob aelwyd ac etholwr os bydd y swyddog yn trosglwyddo'r pecyn i'r deiliad aelwyd, y cyd-ddeiliad aelwyd neu, os nad oes person o'r fath ar gael, os bydd y swyddog—

(a) yn gadael pecyn gyda pherson cyfrifol sy'n honni ei fod yn gweithredu ar ran y person hwnnw; neu